Міністерство освіти і науки України

Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет журналістики

Кафедра зарубіжної преси та інформації

Затверджено на засіданні кафедри
зарубіжної преси та інформації
факультету журналістики
Львівського національного
університету
імені Івана Франка
(протокол № 2 від 31.08.2022 р.)

Завідувач кафедри –
доктор наук із соціальних
комунікацій,
професор Мар'ян ЖИТАРЮК

СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історія української культури»,

що викладається в межах ОПП

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

для здобувачів зі спеціальності 061 – журналістика

Львів – 2022

Назва дисципліни	«Історія української культури»
Адреса викладання дисципліни	Вул. Генерала Чупринки, 49, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра зарубіжної преси та інформації
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 06 Журналістика, Спеціальність – 061 Журналістика
Викладачі дисципліни	*Хоменко Тетяна Миколаївна*, кандидат філологічних наук, доцент кафедри зарубіжної преси та інформації *Балда Тарас Романович*, асистент кафедри зарубіжної преси та інформації. *Мельник Андрій Петрович*, кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент кафедри зарубіжної преси та інформації. *Мельник Юрій Ігорович*, кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент кафедри зарубіжної преси та інформації
Контактна інформація викладачів	tetyana.khomenko@lnu.edu.ua https://journ.lnu.edu.ua/employee/homenko-t-m Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, каб. 305 Taras.Balda@lnu.edu.ua https://journ.lnu.edu.ua/employee/balda-t-r Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, каб. 304 Andriy.Melnyk@lnu.edu.ua https://journ.lnu.edu.ua/employee/melnyk-a-p Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, каб. 306 Iurii.Melnyk@lnu.edu.ua https://journ.lnu.edu.ua/employee/melnyk-yu-i Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, каб. 306
Консультації з дисципліни відбуваються	Консультації відбуваються в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю) та відповідно до графіка чергування викладачів на кафедрі (вул. Генерала Чупринки, 49, ауд. 305). Також можливі он-лайн консультації через Zoom, Telegram, Viber, E-mail. Час он-лайн консультацій можна також узгодити у телефонному режимі (тел. 0978689140) або, написавши на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/01/Sylabus-KhomenkoT-Istoriia-ukrainskoi-kultury
Інформація про курс	Дисципліна «Історія української культури» є нормативною дисципліною з спеціальності 061 - Журналістика для освітньої програми бакалавр

	журналістики, яка викладається у першому семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Курс «Історія української культури» спрямований на формування у студентів цілісних знань про історію української культури як невід'ємну частину світових культуротвірних процесів; про матеріальну і духовну культуру українського народу на різних етапах її розвитку. Взято до уваги основні явища та події, які вплинули на формування в українському суспільстві таких понять, як «культуроцентризм», «націоцентризм» та «державоцентризм», а також питання трагедійності української культури, зокрема в контексті російсько-української війни.
Мета та цілі курсу	**Мета курсу –** ознайомити студентів з історією української культури від найдавніших часів до сьогодення та виробити у майбутніх журналістів системне культурологічне знання. **Завдання** курсу – дослідити цивілізаційні витоки української культури, особливості її розвитку на певних історичних відтинках, з'ясувати сутнісні ознаки духовної культури, пізнати національний культурний код, збагнути значення і місце української культури у світовому контексті, сформувати у них вміння застосовувати набуті знання у журналістській практиці.
Література для вивчення дисципліни	**Базова**: 1. Відейко, М. Ю. Трипільська цивілізація / М. Ю. Відейко. — К.: Наш час, 2008.— 160 с. 2. Зязюн І., Закович М.М., Семашко В. (2007). Культурологія: українська та зарубіжна культура : Навч. посібник. – Київ: Знання, 567с. http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-88.html 3. Кримський С. «Під сигнатурою Софії». Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», м. Київ, 2008 р., 718 с. (розділ Архетипи української культури) 4. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / за ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. – Л, 2005. https://studfile.net/preview/1852748/ або https://student-lib.net/index.php_page_0-95 5. Мойсеїв І. Храм української культури. – К., 1999. 6. Попович М. В. Нарис історії культури України**.** — К.: «АртЕк», 1998. — 728 с: іл. — (Трансформація гуманітарної освіти в Україні). — ISBN 966-505-205-5 http://litopys.org.ua/popovych/narys.htm **Допоміжна:** 1. Гузар І. Україна в орбіті європейської мислі. – Торонто-Львів, 1995. 2. Історія української культури у п'яти томах. - К.: Наукова думка, 2001. http://litopys.org.ua/istkult2/ikult2.htm 3. Історія української культури: Побут, письменство, мистецтво, театр, музика / За заг. ред. І.Крип'якевича.- К.: Либідь, 1994. Ї 651 с. 4. Маланюк Є Нариси з історії нашої культури http://clip2net.com/u/teodor295/ukra-noznavstvo/page-8323297-/ 5. Огієнко І. Українська культура: Коротка історія культурного життя українського народу. – К.: Фірма „Довіра", 1992 6. Попович М. В. Нарис історії культури України. – К.,1998. 7. Сабадаш Ю.С. Історія української культури (XX століття): ілюстрована хрестоматія. Частина ІІ. – К.: Ліра-К, 2022. – 292с.

	8. Семчишин М. Тисяча років української культури. – К., 1993**.** 9. Словник символів культури України: Навч. посіб./ За ред. В.П.Коцура; О.І.Потапенко, М.К.Дмитренка. – К.: Міленіум, 2002. 10. Ткаченко Василь СВІТОСИСТЕМА РУСІ-УКРАЇНИ https://shron1.chtyvo.org.ua/Tkachenko_Vasyl/Svitosystema_Rusi-Ukrainy.pdf? 11. Український худоній авангард. – К.: Дух і Літера, 2020. – 640 с. 12. Чижевський Д.І. Культурно-історичні епохи // Хроніка-2000.Ї–№ 35-36.– 2000. Культура і наука світу: внесок України. Вернадський В.І. Українське питання і російське суспільство // Хроніка-2000 № 35-36 2000. Культура і наука світу: внесок України. 13. Шлемкевич М. Загублена українська людина. – К.: МП „Фенікс”, 1992. 14. Шурхало Д. Трипільська культура залишається суцільною загадкою – археолог Михайло Відейко [Електронний ресурс].- Режим доступу: https://www.radiosvoboda.org/a/28807991.html **Інформаційні ресурси** 1. http://www.nuos.edu.ua/files/Shieiko_Tishievska_Istoriia_ukrayinskoyi_kulturi.pdf 2. Історія України VIII − XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації // www.izbornyk.org.ua
Обсяг курсу	Денна форма: загальний обсяг – 90 год. З них – 32 год. аудиторних занять (16 год. лекцій, 16 год. практичних занять) та 58 год. – самостійна робота. Заочна форма: загальний обсяг – 90 год. З них – 12 год. аудиторних занять (10 год. лекцій, 2 год. практичних занять) та 78 год. – самостійна робота
Очікувані результати навчання	Унаслідок вивчення дисципліни студенти повинні **знати:** ● становлення історії української культури як наукового напряму; ● сутність та цивілізаційні витоки української культури; ● особливості українського космо-психо-логосу; ● осоновні періоди, художні стилі та знакові постаті в історії української культури; Студенти повинні **вміти:** ● осмислити різноманітні явища української культури; ● провести інваріантну реконструкцію культурних процесів в історії української культури; ● охарактеризувати художні стилі в українській літературі, в архітектурі, в театрі, в музиці та образотворчому мистецтві; ● оцінити здобутки української культури у світовому контексті; ● застосовувати набуті знання з історії української культури у журналістській практиці; Після вивчення курсу «Історія української культури» у студента сформуються такі **загальні та спеціальні компетентності:** ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій,

	використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою. СК07. Здатність аналізувати світові та українські суспільно-політичні процеси у контексті сучасної журналістики. Після вивчення навчальної дисципліни студент повинен досягнути таких **програмних результатів навчання:** ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень ПР11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою ПР19. Аналізувати світові та українські суспільно-політичні процеси та готувати міжнародні новини у пресі, на радіо, телебаченні та в нових медіа.
Ключові слова	Культура, цивілізація, стиль, архетип, знак, символ, історія культури, діалог культур
Формат курсу	Денний, заочний
Теми	Див. СХЕМУ КУРСУ, додану до силабусу
Підсумковий контроль, форма	Залік за результатами роботи студента впродовж семестру.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань, достатніх для сприйняття категоріального апарату бакалавра
Навчальні методи та техніки під час викладання курсу	Лекції, практичні заняття, написання реферату за результатами самостійного опрацювання однієї з тем, консультування, дискусії, опитування, творчі роботи (есе).
Необхідне обладнання	Комп'ютер, мультимедійний проектор, доступ до мережі інтернет, ноутбук, мобільний телефон чи планшет.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною системою : 72 б (5 балів за відповідь, 4 бали за доповнення)– студенти набирають впродовж практичних занять, 14 б – за реферат або складання таблиці (за вибором студента) на основі самостійного опрацювання однієї з тем, 14 б – написання есе. Підсумкова максимальна кількість балів – 100. **Письмові роботи:** Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, реферат або таблиця). **Академічна доброчесність**: Очікується, що роботи студентів будуть оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі (відсутність посилань на використані джерела, списування) є підставою для її незарахування. **Відвідання занять:** Очікується, що всі студенти відвідають усі аудиторні заняття з курсу. Про неможливість відвідати заняття студенти мають повідомляти викладача

	особисто або через старост груп. У будь-якому разі вони зобов'язані дотримуватися усіх термінів, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. **Література.** Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, викладач надасть виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти також заохочуються до використання іншої літератури та джерел, яких немає у переліку рекомендованих. **Політика виставлення балів.** Враховуються бали, набрані протягом семестру. Обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття. Жодні форми порушення академічної доброчесності **не толеруються**.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенні курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж/ Дата/ Год	**Тема, план, короткі тези**	**Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)**	**Література Ресурси в інтернеті**	**Завдання, год.**	**Термін виконання**
Змістовий модуль №1 Цивілізаційні витоки української культури					
1-2	**Тема 1. Світовий контекст української культури.** Типологія української культури. Сутність та витоки української культури. Українська культура як синтез культур різних народів (культурні надбання племен трипільської та чорноліської культури, а	Лекція + практичне (2 год. лекц. 2 год. практ)	1. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / за ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. – Л, 2005. https://studfile.net/preview/1852748/ або https://student-lib.net/index.php_page_0-95 2. Маланюк Є Нариси з історії нашої культури http://clip2net.com/u/teodor295/ukra-noznavstvo/page-8323297-/	Завдання на самостійне *опрацювання:* опрацювати запропоновану літературу. Підготуватися до практичного заняття на тему: «Світовий контекст української культури». (6 год.)	2 тижні

	також культури кіммерійців, скіфів, сарматів, стародавніх еллінів, кельтів тощо). Україна як частина античного культурного кругу. Періодизація історії української культури. Самобутність української національної культури.				
3-4	**Тема 2. Трипільська культура як праукраїнська** Першовідкривачі Трипільської культури. Універсальність орнаментальної мови трипільської кераміки. Місце Трипільської культури в історії культури світової (відновлення історичної справедливості). Вплив Трипільської культури на формування культури української. Знаки і символи Трипільської культури.	Лекція + практичне (2 год. лекц. 2 год. практ)	Відейко, М. Ю. Трипільська цивілізація / М. Ю. Відейко. — К.: Наш час, 2008.— 160 с. Шурхало Д. Трипільська культура залишається суцільною загадкою – археолог Михайло Відейко [Електронний ресурс].- Режим доступу: https://www.radiosvoboda.org/a/28807991.html	*Завдання на самостійне опрацювання:* опрацювати запропоновану літературу. Підготуватися до практичного заняття на тему: «Трипільська культура як праукраїнська» . (6 год.)	2 тижні
5-6	**Тема 3 Архетипи-символи української культури**	Лекція + практичне (2 год. лекц. 2 год. практ)	Кримський С.Архетипи української культури//Кримський С. Під сигнатурою Софії. – К.: Видавничий дім	*Завдання на самостійне опрацювання:*	2 тижні

	Знаково-символічний світ української культури. І.Мойсеїв про архетипічні рівні української культури. С.Кримський про архетипи-символи української духовності. Вплив архетипів-символів на формування знаково-символічної палітри сучасності. Декодування архетипів-символів у мистецтві, літературі, пісенній творчості. Метафорика образів минулого і сучасного.		«Києво-Могилянська академія» Мойсеїв І. Категорії грунтового рівня// Мойсеїв І. Храм української культури.- К.,1995. – С.11-55.	опрацювати запропоновану літературу. Підготуватися до практичного заняття на тему: «Архетипи-символи української культури». (6 год.)	
7-8	**Тема 4 Культура княжої України-Руси** Пошуки слов'янства на перетині часопросторових координат. Християнство як чинник нових культурних процесів. Християнізація Руси-України та її значення для розвитку української культури. Вплив на культуру України-Руси візантійського	Лекція + практичне (2 год. лекц. 2 год. практ)	Ткаченко Василь СВІТОСИСТЕМА РУСІ-УКРАЇНИ https://shron1.chtyvo.org.ua/Tkachenko_Vasyl/Svitosystema_Rusi-Ukrainy.pdf? Історія української культури у п'яти томах. - К.: Наукова думка, 2001. http://litopys.org.ua/istkult2/ikult2.htm	*Завдання на самостійне опрацювання:* опрацювати запропоновану літературу. Підготуватися до практичного заняття на тему: «Культура княжої України-Руси». Написати реферат на тему: «Пізнє середньовіччя на українських землях». (11 год.)	2 тижні

	християнства і латинського кола. Культура Візантії як джерело формування української культури. Ікона та іконопис. Архітектура, мистецтво, музика, література. Пізнє середньовіччя на українських землях. Культурний феномен Галицько-Волинського князівства.				
Змістовий модуль №2 Становлення модерної української культури.					
9-10	**Тема 5 Українська культура XIV – першої половини XVII сторіччя** Українська культура XIV - середина XVII ст. як синтез здобутків візантійської та західноєвропейської культур. Ренесансно-реформаційні ідеї в українській культурі. Культурно-просвітницька діяльність Острозької академії. Братський рух в Україні та його значення для	Лекція + практичне (2 год. лекц. 2 год. практ)	Зязюн І., Закович М.М., Семашко В. (2007). Культурологія: українська та зарубіжна культура : Навч. посібник. – Київ: Знання, 567с. http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-88.html Кримський С. «Під сигнатурою Софії». Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», м. Київ, 2008 р., 718 с.	*Завдання на самостійне опрацювання:* опрацювати запропоновану літературу. Підготуватися до практичного заняття на тему: «Українська культура XIV – першої половини XVII сторіччя». (6 год.)	2 тижні

	збереження культурної ідентичності українського народу. Роль церкви та релігії в розвитку української культури. Розвиток друкарства. Архітектура і мистецтво. Література. Культура козацтва.				
11-12	**Тема 6 Українське Бароко (середина XVII – кінець XVIII ст.). Ідейні, стилістичні, художні особливості українського класицизму** Соціокультурний світ України другої половини XVII − XVIII століття: зміна світоглядних парадигм. Формування моделі української культури Нового часу. Визвольна війна 1648-1654 рр. як визначальний зміст творчого потенціалу епохи. Світоглядно-естетичні засади українського бароко. Інтерпретація бароко як	Лекція + практичне (2 год. лекц. 2 год. практ)	Кримський С. «Під сигнатурою Софії». Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», м. Київ, 2008 р., 718 с. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / за ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. – Л, 2005. https://studfile.net/preview/1852748/ або https://student-lib.net/index.php_page_0-95 Зязюн І., Закович М.М., Семашко В. (2007). Культурологія: українська та зарубіжна культура : Навч. посібник. – Київ: Знання, 567с. http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-88.html	*Завдання на самостійне опрацювання:* опрацювати запропоновану літературу. Підготуватися до практичного заняття на тему: «Українське Бароко (середина XVII – кінець XVIII ст.)». (6 год.)	2 тижні

	національно-орг анічного стилю в українській культурі (Дм. Чижевський). Перетворення „культури в Україні” на „українську культуру”. Бароко низове і високе. Жовківська барокова школа. Львів – місто ренесансно-бар окове. Світоглядно-ес тетичні засади українського класицизму.				
13-1 4	**Тема 7 Національно-ку льтурне відродження в Україні (кінець XVIII – поч. XX ст.).** Передумови та періодизація українського національного відродження. Діяльність українських культурно-просв ітницьких організацій. Діяльність Кирило-Мефодіє вського братства та формування української національної ідеї. Становлення українського романтизму. Роль Т.Г.Шевченка в становленні української	Лекція + практичне (2 год. лекц. 2 год. практ)	Лекції з історії світової та вітчизняної культури / за ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. – Л, 2005. https://studfile.net/preview/1852748/ або https://student-lib.net/index.php_page_0-95	*Завдання на самостійне опрацювання:* опрацювати запропоновану літературу. Підготуватися до практичного заняття на тему: «Національно-культурне відродження в Україні (кінець XVIII – поч. XX ст.)». (6 год.)	2 тижні

	національної культури. Реформа 1861 року та зміна соціокультурної ситуації в Україні. Розвиток української журналістики останньої третини XIX ст. Вплив реалізму на розвиток українського мистецтва (література, театр, музика, живопис). Традиція та «модерн» в українській культурі кінця XIX – початку XX ст. Український мистецький авангард.				
15-16	**Тема 8 Культура українського модерну і постмодерну XX – поч. XXI ст.** Українська культура доби революцій та першої світової війни. Українізація та її значення для культурного процесу у 20-30-х роках XX ст. Соціалістичний реалізм в українській культурі радянського періоду.	Лекція + практичне (2 год. лекц. 2 год. практ)	Сабадаш Ю.С. Історія української культури (XX століття): ілюстрована хрестоматія. Частина ІІ. – К.: Ліра-К, 2022. – 292с. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / за ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. – Л, 2005. https://studfile.net/preview/1852748/ або https://student-lib.net/index.php_page_0-95	*Завдання на самостійне опрацювання:* опрацювати запропоновану літературу. Підготуватися до практичного заняття на тему: «Культура українського модерну і постмодерну XX – поч. XXI ст.». Написати есе на тему: «Моя Батьківщина – Україна». (11 год.)	2 тижні

	Українська культура в умовах сталінської тоталітарної системи. Характеристика основних напрямків розвитку української культури періоду 60-80 –х рр. ХХ сторіччя. Постмодерністсь кі тенденції сучасного культурного розвитку України. Трагедійність української культури.				

Підготувала доц. Т. М. Хоменко